

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชน กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านทาป่าเปา ตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นายประพันธ์ มโนชนก
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบริหารการชนบท
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.นครเศ รังควัด

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยเสริมของผู้ให้ข้อมูล 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชน และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชนกรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านทาป่าเปา ตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 255ครัวเรือน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายแบบสัดส่วนกับประชากร (simple random sampling) เก็บการรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยเสริม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย ร้อยละ 70.59 มีอายุเฉลี่ยประมาณ 54 ปี จบการศึกษาในระดับ ปว.ช./ ปว.ส. มีสถานภาพสมรสแล้ว มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน มีรายได้ในภาคเกษตรเฉลี่ย 54,502.58 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 83,357.53 บาทต่อปี มีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ย 79,601.02 บาทต่อปี ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 91.37 มีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง มีจำนวนพื้นที่ถือครองเฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ อาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 48 ปี เป็นคนในพื้นที่โดยกำเนิด ร้อยละ 82.35 และเป็นสมาชิกองค์กรชุมชน ร้อยละ 81.18 ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าไม้เป็นประจำจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับป่าไม้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน และได้รับประโยชน์จากป่าชุมชนโดยใช้ป่าชุมชนเป็นแหล่งอาหารและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชนของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชนในภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในทุกๆ ประเด็น คือ ด้านการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชน ด้านประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์

ร่วมกัน ด้านปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน และด้านการวางแผนดำเนินงานอนุรักษ์ป่าชุมชน ตามลำดับ

ผลการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยเสริมกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชนของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ จำนวนพื้นที่ถือครอง การเป็นสมาชิกขององค์กรชุมชน การได้รับการฝึกอบรม การได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่า และการได้รับข่าวสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถี ($p < 0.05$) ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพหลัก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชนทุกด้าน ($p > 0.05$)

ผลการศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชนของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาเกี่ยวกับกฎ ข้อบังคับ มาตรการที่กำหนดไว้ไม่เด็ดขาด และการขาดการสนับสนุนด้านเงินทุนจากหน่วยงานของรัฐบาล เนื่องจากป่าชุมชนในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของศักยภาพของป่าชุมชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อที่จะได้เห็นศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ตลอดจนอุปสรรค ในการพัฒนาการจัดการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชนต่อไปในอนาคต

Title	People Participation in Forest Conservation by Community Way : A Case Study of Baan Thapapao, Thapladuk Sub-district, Maetha District, Lamphun Province
Author	Mr. Praphan Manochomphu
Degree of	Master of Science in Rural Resource Development
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Nakarate Rungkawat

ABSTRACT

The objectives of this study were to investigate: 1) factors on socio-economic characteristics and additional factors of the informants ; 2) people participation in forest conservation by the community way; and 3) problems encountered and suggestions for forest conservation by community way. The sample group in this study consisted of 255 households in Thapladuk sub – district, Maetha district, Lamphun province. They were obtained by simple random sampling in accordance with that of Yamane. A set of interview schedules was used for data collection and analyzed by using the Statistical Package.

Findings showed that more than two-thirds of the informants were male. The informants were 54 years old on average. Most of them were married and vocational/higher vocational certificate holders. The informants had 4 family members on average and they had an annual income earned from agricultural and non-agricultural sectors for 54,502.58 and 83,357.53 baht on average, respectively. They did farming as the main occupation and they had their own land with the size of 6 rai on average. They were local people by birth and had been living in their community for 48 years on average. They were members of the community organization. They perceived news or information about forest through the village broadcast tower. Besides, they used to attend a training on community forest conservation and they used the community forest as a source of their food.

As a whole, it was found that the informants had a high level of the participation in community forest conservation in all aspects: activities of community forest conservation ;

assessment of the activities ; benefit sharing ; community problems and causes of the problems ; and planning on community forest conservation, respectively.

For problems encountered and suggestions, the informants claimed that rules and regulations on community forest conservation were not strict. Besides, financial report was not done enough by concerned government agencies

In addition, there was a statistically significant relationship between the participation in community forest conservation and socio-economic factor of the informants based on educational attainment, marital status, income, size of land holding, training, being a member of the community organization, benefit sharing and news/information perception. However, sex, age, a numbers of family member, main occupation, and length of being a resident of the community had no relationship with the participation in the community forest conservation.